

Maria Lundin
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 702
maria.t.lundin@stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

PLASKDAMMAR I STOCKHOLMS STAD

Redovisningen av tillsynen 2011

Förslag till beslut

- 1 Godkänna förvaltningens redovisning
- 2 Överlämna Miljöförvaltningens redovisning till berörda stadsdelsnämnder

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Pia Winbladh Högfors
Avdelningschef

Sammanfattning

I Stockholms kommun finns 56 plaskdammar i stadens parker. Dessa sköts av Stockholms stads 14 stadsdelsförvaltningar. I bilaga 1 finns karta över alla plaskdammar i parker.

I detta tjänsteutlåtande redogörs för:

- Hur tillsynsprojektet 2009 – 2010 med syfte att uppnå förbättrat egenkontroll vid plaskdammarna, fortlöpt
- Tillsynen 2011 på plaskdammar

Miljöförvaltningen genomförde under 2009 - 2010 ett riktat tillsynsprojekt på samtliga plaskdammar i syfte att inventera riskfaktorer för vattenkvaliteten och hur väl egenkontrollen fungerat. Resultaten sammanställdes i två rapporter som redovisades för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2010. Miljöförvaltningens erfarenhet från tillsynsprojektet 2009- 2010 var att det finns behov av förbättringar i egenkontrollen. På grund av de bristerna, beslöt Miljö- och hälsoskyddsnämnden vid sammanträdet den 7 december 2010 att godkänna förvaltningens redovisning och överlämna redovisningen till berörda

stadsdelar och verksamhetsutövare samt att uppdra till förvaltningschefen att tillskriva berörda stadsdelsnämnder med uppmaning om att redovisa åtgärder för att komma tillrätta med de iakttagna bristerna.

Uppmaningen skickades till samtliga stadsdelsförvaltningar den 1 mars 2011 med sista svarsdatum 15 maj 2011. Redovisningar har inkommit från samtliga stadsdelar utom en. I dagsläget saknas fortfarande vissa uppgifter som miljöförvaltningen begärt svar på, exempelvis driftkort och ritningar. I överenskommelse med stadsdelsförvaltningarna har dessa fått vintermånaderna på sig att färdigställa detta underlag.

Under säsongen 2011 har rapporteringen av analysvar från provtagning av bakteriehalten fungerat väl. I stort sett har också stadsdelsförvaltningarnas rapportering av åtgärder i samband med överskridanden fungerat. Antalet överskridanden är fortfarande högt.

Inspektioner har under 2011 utförts på 7 anläggningar i norra Stockholm. Jämförelse kunde då göras med hur inspektionsresultatet var 2009. I de flesta anläggningar har omfattande reoveringar skett sedan 2009. Bedömningen från miljöförvaltningens sida är att de flesta av de inspekterade anläggningarna fått en förbättrad kapacitet, dock kan noteras fortsatta brister framförallt när det gäller skötsel av omgivande parkmiljö.

Sammanfattningsvis att tillsynsprojektet har gett stora vinster gällande status på anläggningar och förbättrad egenkontroll. Då sommarens analysvar ändå visar på fortsatta problem med bakterieöverskridanden, behöver stadsdelarna utreda orsakerna till detta så att bättre badvattenkvalitet kan uppnås till nästa säsong.

Bakgrund

Sedan 2006 har ett mer intensifierat arbete pågått för att genom tillsyn få till stånd en förbättrad egenkontroll och förbättrad vattenkvalitet för plaskdammarna i parker. Detta har skett genom tät uppföljning av de analysprotokoll som skickas till miljöförvaltningen var fjortonde dag för varje plaskdamm under driftsäsongen (juni – augusti). Vidare har uppföljningskonferenser ägt rum varje höst sedan 2006. Tillsynsprojektet lades upp på två år då antalet objekt är stort och inspektioner endast kan genomföras sommartid. År 2009 inspekterades samtliga plaskdammar norr om Saltsjö-Mälarsnittet och 2010 dammarna söder om detta.

Organisatoriskt fungerar det så att stadsdelsförvaltningarnas parkförvaltningar planerar driften av plaskdammarna. För själva driften upphandlas driftentreprenör som för närvarande är Skå AB eller Stockholm Entreprenad. Investeringar i dammarna utförs i samarbete mellan Trafikkontoret och parkförvaltningarna. Om en damm byggs helt ny utförs detta i regel av Exploateringskontoret.

Plaskdammar är prioriterade ur tillsynshänseende genom 45 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. I de fall vattnet inte håller tillräckligt hög kvalitet finns förhöjda hälsorisker för barn. Användarna av plaskdammarna är barnfamiljer i närområdet, förskolor och i vissa fall parklekar.

Tillsynsprojektet 2009-2010

I tillsynsprojektet har samtliga plaskdammar inspekterats. Vid tillsynen har en checklista använts och fotodokumentation gjorts. Tillsynsbesöken gjordes tillsammans med driftentreprenören och i några fall var också parkförvaltarna med. Svar på olika frågeställningar begärdes in direkt från parkförvaltarna före och efter tillsynsbesöken. Syftet var att så fullständigt som möjligt inventera påverkansfaktorerna kring varje plaskdamm och få en bild av hur egenkontrollen fungerar.

Följande faktorer inventerades vid varje plaskdamm:

- Omgivande faktorer såsom växtlighet, parkskötsel och topografiskt läge
- Belastning av badande och omgivande aktiviteter
- Teknikutformningens kapacitet och skick
- Informationsflödet (mellan stadsdelsförvaltning, driftentreprenör och laboratorium)
- Hygienfaktorer såsom tillgång till dusch och toalett
- Badvattenkvalitet såsom bakterie-, klor och pH-halt samt visuell kvalitet

För samtliga besökta plaskdammar har inspektionsrapporter upprättats vilka kommunicerats stadsdelarna. Två sammanfattande rapporter har skrivits som resultat av tillsynsprojektet. Dessa redovisades för miljö- och hälsoskyddsnämnden i januari respektive december 2010 och kommunicerades med stadsdelsnämnderna. Resultaten av tillsynen av plaskdammarna diskuterades med representanter för stadsdelsförvaltningarna vid höstkonferenser 2009 och 2010. På grund av de brister i egenkontrollen (se nedan) som framkom från projektet var det nämndens uppfattning att rapporterna behövde kommuniceras med stadsdelsnämnderna samt att förvaltningschefen skulle tillskriva berörda stadsdelsnämnder och uppmana dessa att komma tillrätta med problemen.

SAMMANFATTNING AV DE BRISTER I EGENKONTROLLEN SOM FRAMKOM VID TILLSYNSPROJEKTET

- Ett generellt problem i tillsynsprojektet var att få tydliga svar på ansvarsfördelning och organisation
- Det saknas driftkort (anvisning för hur anläggningen skall drivas) och ritningar för majoriteten av plaskdammarna i staden. Att ansvarig parkförvaltare saknar uppdaterade skriftliga anvisningar och inte kan tillgodose detta utan att rådgöra med upphandlad driftentreprenör ger upphov till sårbarhet i organisationen och en risk för sämre status för plaskdammarna.
- Vid tillsynsprojektets början var riskbedömningar inte genomförda vid plaskdammarna. Dessa behövs för att verksamhetsutövaren ska kunna optimera driften och kunna planera för underhåll och investeringar på mest optimala sätt.

- Den tekniska standarden på plaskdammarna varierar kraftigt. Brister i exempelvis reningskapacitet och omsättning på vattnet ökar risken för överskridanden av riktvärden gällande bakteriehalter. Vissa brister kunde också noteras vad gäller kemikaliehantering och rutiner för att rengöra mer svåråtkomliga delar i cirkulationssystemet såsom utjämningsstankar i de fall plaskdammarna utrustats med sådana.
- Utformningen av plaskdammarna och omgivande ytor varierar kraftigt. I vissa fall finns brister i utformning och omgivning. Låg kröning medger att smuts enklare förs ned i dammen, svår form kan ge upphov till stillastående vatten, gropar i ytorna nära dammen kan bidra till att smutsigt regnvatten ansamlas. Dessa brister ökar risken för överskridanden av bakteriehalter.
- Parkskötseln i närområdet kring plaskdammar skiftar mellan plaskdammarna. Stora brister i renhet kring plaskdammarna och parkskötsel kunde noteras vid majoriteten av inspekterade dammar. Samtliga parkskötselavtal har granskats. Det saknas tydliga anvisningar för parkskötseln i plaskdammens närområde under driftsäsong. Anvisning behövs för ansning av och närhet till träd och buskage, hur renheten ska vara i dammens närområde, hur ytor ska vara beskaffade samt försiktighetsmått för attraktioner i dammens närhet, exempelvis sandlådelek och grillar. Smuts som medförs till vattnet medför risk för bakterieöverskridanden och driftstörningar, exempelvis att grovsilen sätter igen.
- Informationen till användarna av plaskdammarna skiftar och har i många fall varit bristfällig. En konsensus av vilken information som behövs har överenskommit vid höstkonferenserna 2009 – 2010. Information som behövs är badregler och kontaktuppgifter till felanmälan.
- Skriftlig rutin för att hantera fekala incidenter (bajs i vattnet) och förekomst av *Pseudomonas aeruginosa* (en bakterie som inte får förekomma i badvattnen), saknades.

FÖRVALTNINGSCHEFENS UPPMANING OM ATT REDOVISA FÖRBÄTTRINGAR AV EGENKONTROLLEN

Den 1 mars 2011 skickades en uppmaning till samtliga stadsdelsförvaltningar om att skicka in kompletterande handlingar gällande egenkontrollen. Svarstid gavs till den 15 maj 2011. Antalet frågor till stadsdelarna skiftade något i antal då några stadsdelar inkommit med redovisningar om egenkontrollen 2009 – 2010. Maximalt kunde stadsdelarna få 10 frågor. Dessa var;

1. Organisation och ansvarsfördelning: Miljöförvaltningen efterfrågade uppgifter om ansvarsfördelning och organisation för drift, skötsel och investeringar av plaskdammarna i stadsdelens parker, delegationer ska framgå.

2. Skötsel- och investeringsplaner: Stadsdelarna uppmanades att redovisa för långsiktiga skötsel-/investeringsplaner för plaskdammarna. Brister noterade vid inspektioner 2009 - 2010 skulle omhändertas.
3. Driftkort och ritningar: Stadsdelarna uppmanades att upprätta driftkort och ritningar för samtliga plaskdammar inom stadsdelen.
4. Skriftlig rutin för fekala incidenter och vid förekomst av Pseudomonas aeruginosa: Stadsdelarna uppmanades att upprätta skriftlig rutin för hantering av fekala incidenter och förekomst av Pseudomonas aeruginosa (PA). Det poängterades att det är av vikt att åtgärder vidtas omgående vid inrapporterad incident eller vid överskridande även utom ordinarie arbetstid för driftentreprenör. Vidare att rutinen bör vara gemensam för samtliga stadsdelsnämnder i Stockholms kommun.
5. Utjämningsstankar: Stadsdelarna uppmanades att utreda risker med utjämningsstankar där sådana finns. Där utjämningsstankar inte behövs, rekommenderades att dessa tas bort.
6. Kemikaliehantering och pumpgröpar: Stadsdelarna uppmanades att utreda risker med kemikaliehantering i pumpgröpar där sådana finns.
7. Duschplats: Miljöförvaltningen efterfrågade redovisning om när samtliga plaskdammar utrustats med dusch och när anmärkningar på utformning framkommit i inspektionsrapporten, åtgärdats.
8. Riskbedömningar: Stadsdelarna uppmanades att redovisa riskbedömningar för varje plaskdamm där dessa ännu inte inrapporterats till miljöförvaltningen. Mall för riskbedömningen bifogades.
9. Skötsel och planering av park: Stadsdelarna uppmanades att ta fram skötselplan för parkområdet som omgärdar plaskdammar (radie 30 meter).
10. Information till besökare: Stadsdelarna uppmanades att senast badsäsongen 2011 sätta upp informationsskyltar vid samtliga plaskdammar med badregler och kontaktinformation för felanmälan. Redovisning skulle lämnas med fotografier. Där bemannade parklekar finns i anslutning till plaskdammarna rekommenderades dessa förses med information om kontaktuppgifter och badregler.

Stadsdelarnas svar på uppmaningen/status i tillsynsprojektet om egenkontroll

Förlängning av svarstiden beviljades för de stadsdelar som begärde detta. Fram till oktober månad hade samtliga stadsdelsförvaltningar utom en, inkommit med svar på huvuddelen av de frågor som ställdes om egenkontrollen. Skärholmens stadsdel lyfte i sitt svar fram frågan om de krav som ställs på stadsdelarna när det gäller drift och skötsel av plaskdammarna, är ekonomiskt rimliga.

Redovisning om organisation och ansvarsfördelning har inkommit från alla utom en stadsdel. Två av redovisningarna anses vara otillräckliga. De aktuella stadsdelarna har fått uppmaning att skicka in förtydliganden gällande organisation och ansvarsfördelning.

Samtliga stadsdelar utom en, har redogjort för skötsel- och investeringsplaner för perioden 2009 - 2014. Sammantaget är genomförda och planerade investeringar omfattande. För att få en fullständig bild av detta hänvisas till bilaga 2, Sammanställning tekniska data, plaskdammar. Investeringarna omfattar ombyggnationer och renoveringar av plaskdammarna och deras tekniska utrustning, duschplatser, förbättringar av kringtytor etc. Den bild som ges är att stadsdelarna valt att prioritera plaskdammarna under senare år.

Ingen stadsdel har i dagsläget kunnat lämna fullödlig redovisning av punkt 3 om *driftkort och ritningar*. Samtliga stadsdelsförvaltningar har dock ett pågående arbete att ta fram detta i god tid innan badsäsongen 2012.

Några stadsdelsförvaltningar har ännu inte kunnat lämna in *riskbedömningar* för plaskdammarna. Dessa är under utarbetande och förväntas ha inlämnats senast under december 2011.

En gemensam *rutin för fekala incidenter och Pseudomonas aeruginosa* har inkommit från stadsdelarna.

Redovisningar och planer för att åtgärda brister med *duschplatser, utjämningsstankar, kemikaliehantering* har inkommit på ett bra sätt från alla, utom en stadsdel. Duschar kommer att finnas på nästan samtliga plaskdammar från och med 2012.

Samtliga stadsdelar utom en har inkommit med redovisning gällande *parkskötseln*. Fem stadsdelar har lämnat kartor för skötselområden (30-meterszonen), men det saknas tydligt besked om det planeras för ambitionshöjningar i parkskötseln i denna zon. Fem stadsdelar har svarat att dagens parkskötselavtal bör vara tillräckligt, och att det räcker med att följa upp att detta följs. Tre stadsdelar redogör för att de ämnar omförhandla parkskötselavtalet då detta löper ut 2012/2013 på så sätt att tydligare anvisningar om parkskötsel/städning i närzonen kring dammarna definieras.

Dokumentation av *information till besökare* med skyltning med badregler och kontaktinformation för felanmälan har inkommit från alla utom en stadsdel, i huvudsak redovisat med fotografier.

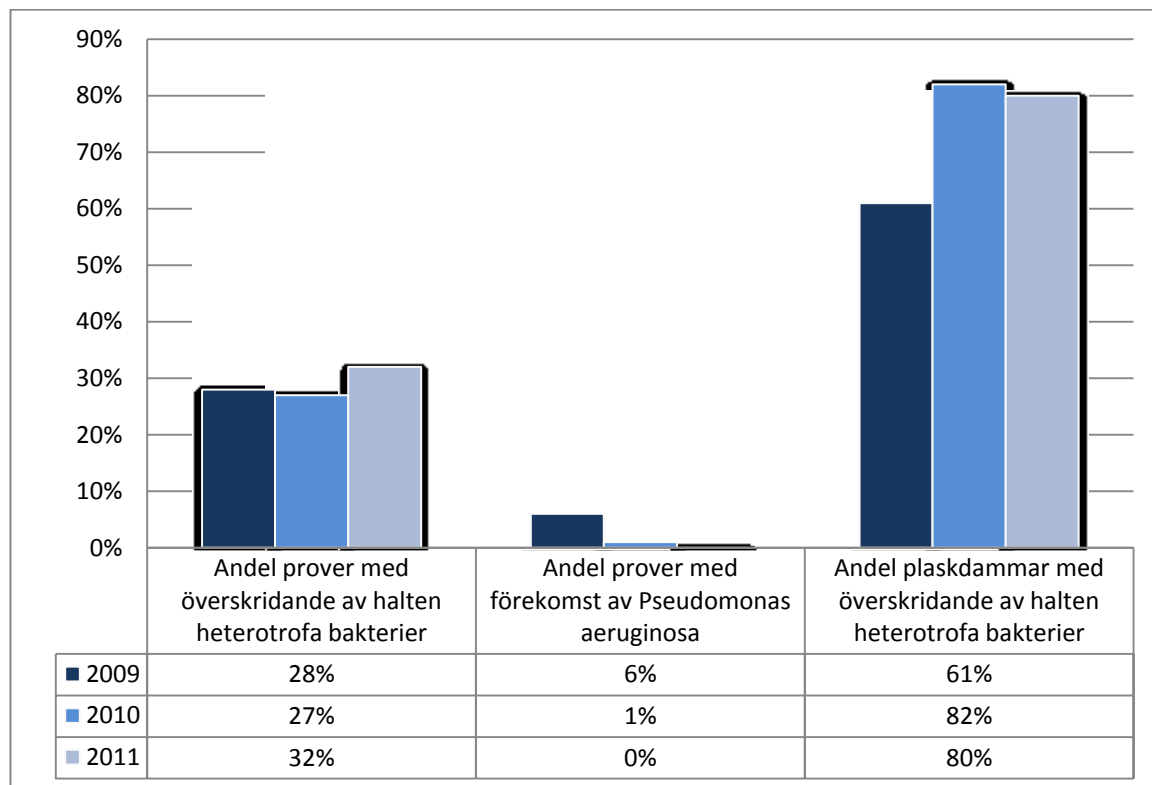
Tillsynen under säsongen 2011

Under säsongen 2011 har 49 av 56 plaskdammar varit i drift. För alla dessa har tillsyn skett genom bevakning av inkomna analyssvar från verksamheternas regelbundna provtagning av bakteriehalten gällande heterotrofa bakterier och *Pseudomonas aeruginosa*. Heterotrofa bakterier är ett mått på alla odlingsbara bakterier vid ett standardiserat analysförfarande och visar på badvattnets hygieniska kvalitet. Höga bakteriehalter kan visa på problem reningstekniken, hög badbelastning och/eller hög tillförsel av smuts från omgivningen. *Pseudomonas aeruginosa* är en specifik bakterie som är vanligt förekommande i jord och kan om den förekommer i badvatten orsaka ögon-, öron- och sårinfektionen. Vid överskridanden av riktvärden för bakterier har Miljö- och hälsoskyddsnämnden begärt en så kallad svarsblankett av ansvarig parkförvaltare i den aktuella stadsdelen. I svarsblanketten redovisas trolig orsak till det aktuella överskridandet och åtgärder för att komma tillrätta med överskridandet.

Under 2011 har sju anläggningar inspekterats. Dessa var Olofslund i Bromma sdf, Soltunet i Spånga-Tensta sdf, Trudelutten och Nystadsparken i Rinkeby-Kista sdf, Tegnérlunden i Norrmalms sdf samt Rålambshovsparken och Fredhällsparken i Kungsholmens sdf. Syftet med besöken var att följa upp de inspektioner som utfördes 2009. Vid inspektionen användes samma checklista som utformats under projektet 2009-2010. Tillsynsbesöken gjordes tillsammans med driftentreprenör från Skå entreprenad AB och vid 6 av plaskdammarna deltog även ansvarig parkförvaltare från den aktuella stadsdelsförvaltningen. Svar på olika frågeställningar har också begärts in direkt från parkförvaltarna före och efter tillsynsbesöken.

VATTENKVALITETEN I PLASKDAMMARN 2011 - RESULTAT FÖR TILLSYN AV ANALYSSVAR

Figur 1: Vattenkvaliteten i plaskdammar i parker 2009-2011

Figur 1 visar en sammanställning av resultaten av analysvar från provtagning av bakteriehalter gällande heterotrofa bakterier och bakterien *Pseudomonas aeruginosa* under säsongerna 2009-2011. För 2011 års resultat av överskridanden för samtliga plaskdammar hänvisas till bilaga 3.

Under säsongen 2011 är andelen provsvar med bakterieöverskridanden av heterotrofa bakterier fortsatt hög. Överskridande provsvar förekommer i majoriteten av plaskdamarna. En orsak till att bakterieöverskridanden av heterotrofa bakterier är fortsatt hög – trots att stadsdelarna utfört mycket förbättringsåtgärder av teknisk karaktär kan vara att parkmiljön och omgivande aktiviteter fortfarande bidrar till hög belastning av föroreningar såsom till badvattnet. Miljöförvaltningen har vid inspektionerna 2011 sett att skötseln av omgivande parkmiljö och noggrann städning närmast plaskdamarna har fortsatt behov av förbättringar. Stadsdelarna behöver se över orsaken till överskridanden av bakteriehalterna så att riskerna minskar till nästa säsong.

Det är positivt att antalet provsvar som påvisar *Pseudomonas aeruginosa* har minskat. Det sistnämnda kan bero på en ökad medvetenhet hos stadsdelarna om att undvika ”ler-/jordpölar” i plaskdammarnas närhet.

Att andelen plaskdammar med överskridanden av riktvärden av heterotrofa bakterier är högre 2010/2011 jämfört med 2009 kan delvis förklaras med bristande rapportering av analys svar till miljöförvaltningen. 2009 års resultat är osäkert då miljöförvaltningen troligen inte fick kopior på alla analys svar. Problemet med återrapporteringen till tillsynsmyndigheten uppdagades och åtgärdades i samband med 2010 års sammanställning av resultat. En annan möjlig förklaring till skillnaden kan vara att provtagning av bakteriehalter från och med 2010 följer en striktare norm. Proverna tas numera i slutet av driftveckan strax innan tid för tömning av dammen. Detta ger en mer korrekt bild av reningsanläggningens förmåga att klara belastning av föroreningar. Under 2011 har rapporteringen av analys svar till miljöförvaltningen fungerat väl. Resultatet av sammanställda svar på bakteriehalter får där med anses som statistisk säker.

RESULTAT INSPEKTIONER

För de 7 inspekterade plaskdammarna 2011 har en summerande värdering gjorts utifrån kriterierna; teknik, hygienfaciliteter, omgivning och vattenkvalitet. Det är den sammanvägda risken för badvattenkvaliteten och driften av dammen som främst avgjort vilken bedömning som gjorts för anläggningen. I tabell 1 finns värdering från 2009 års inspektioner av samma anläggning. Den sammanvägda värderingen från 2009 är baserad på motsvarande kriterier som årets.

Kriterier:

Teknik

- ☹ Anläggningen har flera av följande påverkansfaktorer: Inget sandfilter, låg omsättning (vattenvolym per timme), dålig cirkulation (2-3) eller lokalt dålig cirkulation i dammen (döda zoner). Låg kröning.
- ☺ Anläggningen har en eller två av ovanstående påverkansfaktorer.
- ☺ Anläggningen har sandfilter, tillräcklig omsättning (vattenvolym per timme), bra cirkulation, bra kröning.

Hygienfaciliteter

- ☹ Dusch saknas alternativ är dåligt utformad. Toalett saknas.
- ☹ Dammen har enbart dusch.
- ☺ Bra utformad och väl fungerande dusch. Toalett finns tillgänglig i dammens närhet.

Omgivning

- ☹ Anläggningen har fler än två av följande påverkansfaktorer: Belägenhet ej tillfredställande (topografi, ytor runt bassängen ej i gott skick, problem med lutning). Risker för driftstörning och försämrad vattenkvalitet finns gällande omgivande växtlighet och aktiviteter. Ytor smutsiga.
- ☹ Anläggningen har en till två av ovanstående påverkansfaktorer.
- ☺ Belägenhet bra (topografi, ytor runt dammen hårdgjorda och med lutning), Inga risker gällande omgivande växtlighet och aktiviteter. Ytor rena.

Vattenkvalitet

- ☹ Analysresultat visar på: Fler än ett överskridande gällande bakteriehalter och eller ett överskridande av *Pseudomonas aeruginosa*
- ☹ Analysresultat visar på ett enstaka överskridande gällande bakteriehalter

☺ Analysresultat visar på inga överskridanden gällande bakteriehalter.

Tabell 1: Värdering av inspekterade plaskdammar 2009 och 2011

Anläggning	Stadsdelsförvaltning	Teknik		Hygienfaciliteter		Omgivning		Vattenkvalitet	
		2009	2011	2009	2011	2009	2011	2009	2011
Olofslund	Bromma	☹	☺	☹	☹	☹	☺	☹	☹
Soltunet	Spånga-Tensta	☺	☺	☺	☺	☺	☹	☺	☹
Trudelutten	Rinkeby-Kista	☹	☹	☹	☹	☹	☹	☹	☹
Nystadsparken	Rinkeby-Kista	☹	☺	☹	☹	☹	☺	Ej i drift 2009	☺
Tegnér-lunden	Norrmalm	☹	☹	☹	☹	☹	☹	☹	☹
Fredhällsparken	Kungsholmen	☺	☺	☺	☺	☹	☹	☹	☹
Rålambshovsparken	Kungsholmen	☹	☹	☺	☺	☹	☹	☺	☹

Bromma stadsdelsförvaltning

År 2010 genomfördes en omfattande renovering av **Olofslunds plaskdamm** som innebar att brister i tekniken som påtalades 2009 åtgärdades. Anläggningen har idag sandfilter och förbättrad vattencirkulation vilket gör att den bättre kan svara på förändringar i belastning av föroreningar och antal badande. Parkmiljön var i bättre skick vid årets inspektion än 2009, dock behöver ytan under duschen förbättras för att minska meddrag av jord till badvattnet efter dusch. Antal bakterieöverskridanden var betydligt lägre 2011 än 2009.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

I **Soltunets plaskdamm** har förbättringsåtgärder gällande reningstekniken genomförts under 2010/2011. Anläggningen har en väl fungerande cirkulation av badvattnet vilket gör att den kan svara bra på förändringar gällande belastningar av föroreningar och badande. Vid inspektionstillfället fanns brister i den omgivande parkmiljön. Dessa var av tillfällig karaktär och kommer enligt uppgift från verksamhetsansvarig att vara åtgärdade

innan nästa säsong. Anläggningen har inte haft några bakterieöverskridanden under säsongen 2011.

Rinkeby- Kista stadsdelsförvaltning

Nystadsparken plaskdamm har fått förbättrad vattencirkulation efter de förbättringsåtgärder som genomfördes 2010 och därmed fått ökad förmåga att svara på förändringar i belastning av föroreningar och antal badande. Anläggningen har inga större problem med omgivningsfaktorer. Vid inspektionen noterades dock brister i den löpande städningen, det var en hel del döda växtdelar på marken. Anläggningen har inte haft några bakterieöverskridanden under säsongen 2011.

År 2010 renoverades **Trudeluttens plaskdamm** och fick därmed förbättrad vattencirkulation och driftsäkrare teknik. Dammen saknar sandfilter men kommer enligt uppgift att uppgraderas med detta till säsongen 2012. Omgivande parkmiljö innebär en risk för ökad belastning av föroreningar till badvattnet på grund av brister i löpande städning av asfalten närmast dammen samt att delar av gräset är slitet och de angränsande träden periodvis släpper en del växtdelar ned i dammen. En allmän översyn av den angränsande parkmiljön behöver göras. Andelen bakterieöverskridanden är fortsatt hög trots insatta åtgärder. Orsaken till detta bör redas ut innan nästa säsong.

Normmalms stadsdelsförvaltning

Tegnérlundens plaskdamm har renoverats under 2010 för att komma tillrätta med de brister som påtalats vid inspektionen 2009. Dock har anläggningen fortsatt problem med utformning av kröning och med vattencirkulationen i delar av dammen. Delar av bassängen utgörs av natursten gjutet i betong och är svår att rengöra. I kombination med bristfällig cirkulation innebär detta att det kan bli tillväxt av biofilm med påföljd av att bakterier kan föröka sig ostört. Vid inspektionen iaktogs sådan tillväxt i del av dammen där det var låg cirkulation. Dammens närhet till ”bäcken”, en vatteninstallation utan rening, innebär risk för ökad tillförsel av föroreningar till badvatten om barn badar eller flyttar vatten till plaskdammen från denna. Tydliga skyltar om badförbud i bäcken kan minska risken för detta. Anläggningen saknar dusch men det kommer enligt uppgift från verksamhetsutövaren att installeras en senast 2012. Anläggningen har haft fler bakterieöverskridanden under 2011 än tidigare år trots insatta åtgärder. Orsaken till denna ökning bör redas ut innan nästa säsong.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Fredhällsparkens plaskdamm är en anläggning med många besökande och goda förutsättningar till bra vattenkvalitet. Omgivande parkmiljö innefattar en orenad naturdamm som om barn badar eller flyttar vatten från denna innebär en risk för tillförsel av föroreningar till badvattnet. Tydliga skyltar om badförbud i naturdammen kan minska risken. På flera ställen närmast runt dammen ansamlas vatten i pölar då avrinning av smutsigt regnvatten till dagvattenbrunn inte fungerar väl. Anläggningen haft något fler bakterieöverskridanden under 2011 än tidigare år.

I Rålambshovsparkens plaskdamm har förbättringsåtgärder genomförts i två steg sedan inspektionen 2009. Förutsättningarna för en god vattencirkulation är goda dock var denna nedsatt vid inspektionstillfället. Orsaken till detta har inte redovisats till miljöförvaltningen. Omgivande parkmiljö innebär stor risk för ökad belastning av föroreningar till badvattnet på grund av brister i löpande städning av asfalten närmast dammen, avsaknad av marktäckare och att angränsande växlighet släpper mycket växtdelar. En allmän översyn av den angränsande parkmiljön behöver göras. Antalet bakterieöverskridanden har ökat jämfört med 2009. Orsaken till ökningen kan vara brister i den omgivande parken i kombination med brister i cirkulationen.

Slutsatserna av inspektionerna 2011 är att de flesta anläggningar har fått en bättre driftsäkrare reningsteknik men den omgivande parkmiljön behöver ses över både gällande löpande skötsel och långsiktiga skötselplaner. Miljöförvaltningen anser att anläggningar som värderats med 3 eller 4 ☹ bör prioriteras av berörd stadsdel.

MILJÖFÖRVALTNINGENS FORTSATTA TILLSYN AV PLASKDAMMAR

- Miljöförvaltningen kommer att avsluta ärendena kopplat till tillsynsprojektet 2009 – 2010 när kompletta svar redovisats från samtliga stadsdelar. Dessa kompletteringar förväntas inkomma senast den 31 mars 2012.
- Miljöförvaltningen avser att anordna en konferens med stadsdelsförvaltningarna under första kvartalet 2012 med fokus på skötsel av parkmiljön runt plaskdammarna. Tanken är att en konferens ska hållas med stadsdelsförvaltningarna årligen.
- Miljöförvaltningen ämnar fortsätta med tillsyn av badvattenkvaliteten på motsvarande sätt som hittills, det vill säga övervakning av analysvar och att stadsdelarna följer upp avvikelser av vattenkvaliteten och driftstörningar. Om avvikelserna av badvattenkvaliteten är omfattande kan journalföringen för dessa dammar komma att begäras in. Detta är ett underlag som miljöförvaltningen valt att granska i stor omfattning under tillsynsprojektet.
- I verksamhetsplanen för avdelningen hälsoskydds tillsyn planeras att mellan 7 och 10 plaskdammar ska inspekteras årligen. Anläggningar som fått omfattande renovering samt sådana som har störst problem med badvattenkvaliteten kommer att vara prioriterade för inspektioner. Vidare kommer stickprovsanalyser av bakteriehalter att tas ut vid 7 -10 av anläggningarna som komplement till stadsdelsförvaltningarnas provtagningsprogram.

Slutsats

Även om det är tydligt att det fortfarande finns potential till förbättringar av vattenkvaliteten kan konstateras att tillsynsprojektet gett upphov till många positiva resultat. En förbättrad samsyn har uppnåtts mellan verksamhetsutövarna och miljöförvaltningen och lett till förbättrade egenkontrollprogram. Skriftliga riskbedömningar har upprättats för i stort sett samtliga anläggningar.

En gemensam plattform om teknisk utformning har arbetats fram och sammanställts som råd inför nybyggnation. Denna finns tillgänglig på Stockholm stads hemsida. Som framgår av bilaga 2 pågår omfattande renoveringar. Sedan tillsynsprojektet startade 2009 har många anläggningar fått en bättre och driftssäkrare teknik men det finns fortfarande behov för stadsdelarna att se över sina anläggningars tekniska status så alla anläggningar i drift klarar den varierande belastningen av antal badanden och mängden föroreningar från omgivningen.

För att minska belastningen av föroreningar till badvattnet bör en ordentlig översyn av växtligheten och ytorna runt dammen göras innan säsongsstart. En plaskdammanläggning utgörs av både bassängen och parkanläggningen runt omkring. Skötseln och planeringen av dessa båda behöver samordnas, något som idag brister gällande många anläggningar. Rutiner och avtal gällande parkskötseln bör ses över inför kommande säsonger.

För att minska belastning av föroreningar från de badande bör det finnas tillgång till dusch och toalett. De flesta anläggningar har idag dusch eller har planer på att installera en sådan till säsongen 2012. Vidare bör väl synliga informationsskyltar med ”badregler” och kontaktinformation i händelse av incidenter, finnas vid varje plaskdamm. Detta finns sedan 2010 vid de flesta anläggningar.

Det är viktigt att det finns en kvalitetsmässigt bra dokumentation av analyssvar från vattenprovtagning samt incidenter, driftstörningar och förändring av teknikens status och att överskridande av riktvärden och incidenter kommuniceras till miljöförvaltningen. Under 2011 års driftsäsong har denna rapportering fungerat avsevärt bättre än tidigare.

Sammanfattningsvis att tillsynsprojektet har gett stora vinster gällande status på anläggningar och förbättrad egenkontroll. Då sommarens analyssvar ändå visar på fortsatta problem med bakterieöverskridanden, behöver stadsdelarna utreda orsakerna till detta så att bättre badvattenkvalitet kan uppnås till nästa säsong.

Förvaltningens synpunkter

De resultat som framkommit i tillsynsprojektet och sammanställts i denna rapport behöver kommuniceras med stadsdelsnämnderna.

Bilagor

Bilaga 1 Karta över plaskdammarnas placering i Stockholm

Bilaga 2 Sammanställning teknikinvesteringar plaskdammar

Bilaga 3 Resultat analys svar säsongen 2011

Slut